

Impressie

THE CLIMATE
HAS NO BORDERS

"We zitten op de snelweg naar een klimaathel met onze voet op het gaspedaal"

Antonio Guterres, november 2022

Afdelingsblad
van GroenLinks
Voorschoten

Achtentwintigste jaargang nummer 4, december 2022

Colofon

Medewerkers aan deze Impressie: Astrid Cortel, Michiel van Essen, Erik Jansen, Marijke Kleijweg, Paul 't Lam, Fons Lemmens, Linda van der Zwaan.

Ontwerp omslag: Steef Harlaar

Papiersoort: Black Label Zero A4 80gram, TCF en FSC certified mix

De auteurs schrijven op persoonlijke titel, en vertolken niet noodzakelijkerwijs de opvattingen van GroenLinks Voorschoten.

Redactieadres: Michiel van Essen, Donklaan 27, 2254 AA Voorschoten, tel: 06 16804118. E-mail: mmvanessen@kpnmail.nl

Bestuur GroenLinks Voorschoten: Voorzitter: Marijke Kleijweg, Secretaris: Pauline van Yperen, Penningmeester: Steef Harlaar, lid: Fons Lemmens.

Raadsleden: Albert Deuzeman, fractievoorzitter, Corine Iliç, Conny van der Krogt en Paul 't Lam.

Burgercommissieleden: Tom Fabri en Marja Nell.

Commissieleden:

- Burger en Bestuur: Albert Deuzeman en Tom Fabri.
- Mens en Samenleving: Paul 't Lam en Marja Nell.
- Wonen, Ruimte en Groen: Corine Iliç en Conny van der Krogt.
- Algemene Regionale Zaken: Albert Deuzeman.

Steunfractie: Joop Bos en Fons Lemmens

Uiterste inleverdatum voor stukjes voor de Impressie: 3-3-2023

In Times New Roman 14

Mensen die geen lid zijn van GroenLinks kunnen zich voor 4 euro per jaar abonneren op een 'papieren' versie van deze Nieuwsbrief. De digitale versie is gratis. Aanmelden via het redactieadres.

Inhoud

Colofon.....	1
Voorwoord.....	3
Fractienieuws december 2022.....	4
Een warm onthaal	8
Komt er nog een nieuw cultureel centrum?.....	11
Klimaatbewust gedrag; hoe krijg je mensen zover?	13
De Duurzaamheidstafel: de stand van zaken.....	17
Burgerberaad: een directe vorm van democratie.....	19
“Prioriteit geven aan jongeren die de meest complexe problemen hebben”	23
Agenda voor leden.....	30

Voorwoord

Geachte lezer,

Het doet mij weer veel genoegen om een Impressie aan u voor te kunnen leggen. Ook dit keer veel politieke informatie maar ook van algemenere aard. Hoewel de redactie vindt dat de stukken in de Impressie niet lang mogen zijn, plaatsen we dit keer er 4 die zeker 4 pagina's vullen, omdat ze de moeite waard zijn.

De langste stuk is een interview van Paul 't Lam met Lisa Westerveld, tweede Kamerlid over de sores van en met de Jeugdzorg. Verder is er natuurlijk het Fractienieuws en Fons schrijft over de (helaas) soap van het wel of geen Multi Functionele Accommodatie. Astrid verteld waarom ze trots is op Voorschoten en ondergetekende praat u bij over de "Duurzaamheidstafel" door wethouder Zoetemelk daarover te interviewen. Linda vraagt zich af hoe het komt dat er zo weinig lijkt te spelen rond de 200 vluchtelingen, statushouders, die tijdelijk in de Gouden Leeuw wonen.

Tot slot zijn er 2 iets meer abstracte maar ook zeer interessante stukken: Erik Jansen schijft over het zgn. Burgerberaad en Astrid onderzoekt hoe Klimaat Bewust Gedrag bereikt kan worden, het gaat ons allemaal aan.

Veel leesplezier, fijne feestdagen en hopelijk tot medio maart 2023!

Namens de redactie een gezond en voorspoedig 2023

Michiel van Essen, eindredactie

Fractienieuws december 2022

Auteur: de fractie

Duurzaamheidstafel

In de maand september is er niet veel gebeurd. Het nieuwe college was zich nog aan het inwerken, en had nog geen concrete voorstellen in de aanbieding. Wel interessant is een motie, ingediend door D66, CDA en GroenLinks, over de oprichting van een duurzaamheidstafel. Diverse initiatieven in het dorp richten zich op een duurzamer Voorschoten. Initiatiefnemers hebben laten weten dat zij kennis willen delen en willen samenwerken. Aan het college werd gevraagd een duurzaamheidstafel op te richten, met als doel de diverse initiatiefnemers met elkaar te verbinden en de duurzaamheidsdoelen voor Voorschoten soepeler te realiseren.

Vlietland

In de vorige Fractienieuws hebben we al gemeld dat de gemeente Leidschendam-Voorburg een recreatiepark wil laten aanleggen in Vlietland. De Voorschotense raad is hier niet gelukkig mee. In een motie, die 29 september met algemene stemmen werd aangenomen, werd de gemeente Leidschendam-Voorburg opgeroepen om de bewoners van Voorschoten in een zorgvuldig en open participatieproces mee te nemen voordat het bestemmingsplan wordt aangenomen, en daarbij ook de ruim

17.000 Voorschotense handtekeningen mee te laten wegen. Het college werd verzocht deze boodschap aan onze buurgemeente over te brengen.

Progressief Akkoord

De oppositiepartijen in de raad: SP, D66, PvdA en GroenLinks hebben een Progressief Akkoord gesloten. Het bevat een serie concrete voorstellen van de vier progressieve fracties om Voorschoten beter en mooier te maken. Wat zeker heeft meegespeeld is dat het akkoord dat de coalitie heeft gesloten op veel plaatsen weinig concreet is. Het terugdringen van restafval, het groenbeheer, de gezonde leefomgeving, de energietransitie, de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed, het belang van de cultuur en het verenigingsleven, de sociale woningbouw, sociaal beleid, vervoer, samenwerking met de regio, en last but not least de participatie van inwoners: het wordt allemaal wel genoemd in het coalitieakkoord, maar het wordt niet duidelijk wat de coalitie er aan gaat doen. Met het Progressief Akkoord, dat overigens niet alle voor het dorp belangrijke onderwerpen behandelt, doen de oppositiepartijen een uitnodiging aan het college en de coalitiepartijen om gedeelde ambities en voorstellen samen verder uit te werken. Het heeft veel aandacht in de pers gekregen en de opstellers hebben

al veel waarderende reacties in ontvangst mogen nemen. Albert Deuzeman bood het akkoord in de raadsvergadering van 3 november aan, namens de vier partijen, aan de raadsleden en het college. Het akkoord is te lezen op:

<https://voorschoten.groenlinks.nl/nieuws/oppositiepartijen-sluiten-akkoord>

Grondstoffenplan

In Voorschoten wordt per inwoner per jaar bijna 300 kg restafval geproduceerd. Dat is ver boven het landelijke gemiddelde, en nog ver verwijderd van de doelstelling: 30 kg restafval per inwoner per jaar in 2025. Een belangrijke oorzaak is, dat een groot deel van wat in de grijze bak terecht komt bestaat uit GFT-afval en papier en karton, grondstoffen die makkelijk gescheiden en hergebruikt kunnen worden. Wat gaat de coalitie doen om die enorme hoeveelheid restafval terug te dringen? Welnu, de coalitie stelde voor om voor het afvoeren van PMD-afval (dat staat voor plastic, metaal en drankenkartons) een systeem van nascheiding in te voeren. Dat betekent dat het PMD-afval dat nu door inwoners gescheiden wordt en apart naar de container gebracht nu ook bij het restafval in de grijze bak terecht komt. Achteraf, bij de afvalverwerking, wordt het er dan weer uit gehaald. Wellicht is dat een goed idee, maar je kunt er makkelijker in meegaan, als het gepaard gaat met een degelijke aanpak van het college

om afvalscheiding te bevorderen en de enorme hoeveelheid restafval terug te dringen. GroenLinks diende dan ook een motie in om het grondstoffenplan van de gemeente te voorzien van flankerend beleid om dat te bereiken. De motie werd verworpen. Het collegevoorstel voor de nascheiding van PMD-afval werd aangenomen. Op deze manier komt de afvalscheiding in ons dorp voorlopig geen stap dichterbij.

Begroting 2023

In de raadsvergadering van 10 november is de begroting 2023-2026 door een meerderheid in de raad aangenomen. Dat maakte het mogelijk de begroting tijdig aan te leveren bij het provinciebestuur. Dat moest nl. vóór 15 november gebeurd zijn. Dit is echter zo ongeveer het enige positieve wat je van deze begrotingsbehandeling kunt zeggen. Fractievoorzitter Albert betoogde, dat er veel geld wordt uitgetrokken voor onderzoek en visievorming, maar dat er weinig concrete plannen in de begroting staan. Daar kwam nog eens bij dat 24 uur voor de vergadering het college een advies had gestuurd aan de raad om af te zien van de verbouwing en uitbreiding van de bibliotheek aan de Wijngaardenlaan, gelet op de financiële impact en risico's van dit project. Dit project staat echter niet op zich, maar moet ook een aantal andere projecten mogelijk te maken. Als de bieb wordt uitgebreid, kan het Cultureel Centrum

worden afgebroken en kunnen op die plek woningbouw en scholenbouw worden gerealiseerd. De verbouwing en uitbreiding van de bieb was door het college tot spel van het investeringsbeleid van de komende jaren gemaakt. Als dat wegvalt, aldus Albert, valt het fundament onder de begroting weg. Wat dat voor gevolgen heeft voor de scholen, voor de cultuursector en voor de woningbouw blijft onduidelijk. Het leidde er uiteindelijk toe, dat drie oppositiepartijen: GroenLinks, D66 en SP weigerden hun stem uit te brengen over de begroting. Er was veel te veel onduidelijk over de plannen en de financiering daarvan om een afgewogen besluit te kunnen nemen, aldus deze partijen. De burgemeester wees erop, dat de raadsleden alleen voor of tegen konden stemmen. Je onthouden van stemming is niet toegestaan in de vergadering. Als je dat doet moet je de vergadering verlaten, en dat deden de raadsleden van de drie partijen dan ook. Van de dertien overgebleven raadsleden stemden twaalf voor de begroting, en zo werd hij dus aangenomen.

De gevolgen voor de scholen

Voor de verkiezingen leek het erop, dat er spoedig begonnen kon worden met de bouw van nieuwe scholen. Het nieuwe college heeft dit echter meteen in de ijskast gezet. Zo mag de Fortgensschool, waar de nood inmiddels hoog is, pas na de volgende verkiezingen hopen op een nieuw

schoolgebouw. Voor de Nutsschool en de Emmausschool dreigt ook jaren uitstel. We hebben hier vooral zo weinig begrip voor, omdat ons dorp er financieel goed voorstaat. Er zijn voldoende reserves om de investeringen in scholenbouw te dekken. Ook het CDA, dat zich graag afficheert als kampioen van de scholenbouw, gaat mee in deze bezuinigingsdrijf van het college. Ook dit, naast het afblazen van de verbouwing van de bieb, doet afbreuk aan de geloofwaardigheid van het gemeentebestuur.

Omklappen sociaal domein onderdeel Jeugdhulp

Al eerder in deze rubriek hebben we gemeld, dat Voorschoten zich in het sociale domein volledig gaat oriënteren op de Leidse regio. Daar wordt al een aantal jaren aan gewerkt. Dit "omklappen" zoals het wordt genoemd betekent in essentie een verandering van samenwerkingspartners en ook een meer eenduidige bestuursstructuur. Besloten is nu, dat voor de gezamenlijke aanpak en inkoop voor jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering per 1-1-2024 een overstap wordt gemaakt van de regio Haaglanden naar de Leidse regio. Daarmee wordt in het traject van omklappen een nieuwe stap gezet.

Hoe verder met de cultuur?

In de raad van 8 december werd unaniem besloten het college op te

dragen uiterlijk voor 1 juli 2023 met een oplossing te komen voor de huisvesting van de culturele voorzieningen, nog binnen de huidige collegeperiode, en binnen de

beschikbare financiële ruimte. Een oplossing in de huidige bibliotheek is daarmee nog niet van de baan.

Een warm onthaal

Auteur: Astrid Cortel

Voor wie politiek- en maatschappelijk betrokken is, zoals u als, lezer van *Impressie* en deze redacteur valt er doorgaans veel te ‘mopperen’. In ‘onze’ kring gaat het nu bijvoorbeeld over de aanpak van de klimaatcrises, de stikstofkwestie en het migratievraagstuk. Maar met deze bijdrage wil ik u reden geven voor blijdschap en ook trots. Trots op de manier waarop de gemeente Voorschoten samen met hulp van veel Voorschotenaren Oekraïners onderdak heeft gegeven in ons dorp en daarnaast 200 statushouders van tijdelijke woonruimte heeft voorzien in Hotel-restaurant De Gouden Leeuw.

Achtergrond van de komst van de Oekraïners
Kort na de inval van Rusland in Oekraïne op 24 februari dit jaar werd de veiligheidsregio Hollands Midden gevraagd om 2000 personen binnen haar gemeenten op te vangen. Een ambtelijke werkgroep ging aan de slag en kwam al snel met een plan dat met bewonderenswaardige snelheid is uitgevoerd. Afsproken werd 50 Oekraïners te huisvesten in het gemeentehuis. Vierentwintig van hen hebben daarnaast onderdak gekregen bij particulieren en zeven personen zijn gehuisvest bij de nonnen in Huize Bijdorpe.

Wat is er gedaan?

In nauwe samenwerking met Voorschoten voor Elkaar en Vluchtelingenwerk Nederland is de komst van de Oekraïners voorbereid. Allereerst is het gemeentehuis zodanig verbouwd die hierin 50 vluchtelingen gehuisvest konden worden. Voor hen is plek gemaakt in de vleugel Sociaal Domein.

De medewerkers van deze afdeling, die tijdens Corona al gedeeltelijk thuis werkten (waardoor herverdeling minder werkplekken nodig waren) hebben elders in het gemeentehuis een werkplek gekregen. Vervolgens zijn in de vrij gekomen ruimte meerdere studio's gecreëerd en ingericht voor de Oekraïense vluchtelingen. Voor de organisatie en coördinatie van de huisvesting en integratie van de vluchtelingen zijn door de gemeente drie personen aangesteld die daarbij hulp hebben gekregen van 2 collega's die deze taken naast hun eigen werk hebben gedaan. Voor het meer uitvoerende werk was niet voldoende capaciteit en is een beroep gedaan op vrijwilligers. Deze vrijwilligers (waaronder een groot aantal GroenLinksleden ☺), hebben veelal de klustaken voor hun rekening genomen. Op sommige momenten, bij een temperatuur van royaal 30+ bepaald geen sinecure. Maar ook veel andere Voorschotenaren hebben een rol

gespeeld bij de opvang. Zo is mede dankzij de inzet van lokale artsen en tandartsen direct voor alle vluchtelingen, medische – en tandheelkundige zorg geregeld, en boden meerdere tolken boden hun diensten aan voor het vertaalwerk.

Onderwijs en werk

Het schooljaar was in volle gang toen de eerste Oekraïners aankwamen. Direct instromen op de Voorschotense scholen was daarom niet mogelijk. Wel werden sinds juni van dit jaar taallessen aangeboden, in eerste instantie door een vrijwilliger. Intussen zijn alle kinderen ingestroomd op Voorschotense scholen.

Het vinden van werk is in geval van vluchtelingen vaak een uitdaging. In het geval van de Oekraïners is werkelijk een topprestatie geleverd. Maar liefst 80% heeft werk! Voor een belangrijk deel gaat het om betaalde arbeid, in de meeste gevallen gevonden met hulp van een uitzendbureau. Maar soms ook zonder hulp. Zo hebben twee vluchtelingen zelf een baan gevonden, de één bij een bakker, de ander bij een horecabedrijf, beiden in Voorschoten. Een ander deel doet vrijwilligerswerk binnen, of buiten het gemeentehuis. Zo gaat een groep van ongeveer 10 tot 15 personen maandelijks mee met een groep GroenLinksers om ergens in Voorschoten het straatafval op te ruimen.

Conclusie, niet verrassend, maar wel heel belangrijk: het loont enorm om met migranten direct de zoektocht naar werk te starten en hen hierbij te begeleiden. Naast het werk zijn de meeste vluchtelingen hard bezig met hun integratie, onder meer door Nederlands te leren. Sommigen volgen Nederlandse les in de bibliotheek. De meest enthousiasten onder hen krijgen daarnaast ook nog bijles van een vrijwilliger. Wie dat wil kan ook sporten. Hiervoor zijn afspraken gemaakt met het Vliethuis. Van daaruit worden afspraken gemaakt met sportclubs.

Nog meer initiatieven

In de afgelopen periode zijn door Voorschotense vrijwilligers ook verschillende inzamelingsacties voor de vluchtelingen georganiseerd. Zo is recent in de 2^e helft van november een inzamelingsactie gehouden voor winterkleding. De Oekraïners die afgelopen voorjaar en zomer halsoverkop uit Oekraïne moesten vluchten hadden immers alleen de hoogstnoodzakelijke kleding bij zich. De actie is een enorm succes geworden. De oogst is zo groot dat er ook nog een vrachtauto naar Oekraïne gaat om kleding te brengen en ook één naar Moldavië. Met de ingevallen winter en voortdurende stroomonderbrekingen kan men de winterkleding hier heel goed gebruiken.

De statushouders

Het sprong wellicht minder in het oog dan het opvangproces van de Oekraïners maar sinds juli van dit jaar heeft de gemeente samengewerkt met het COA om statushouders en na reizigers op te vangen in het Van der Valkhotel de Gouden Leeuw. In eerste instantie ging het om een groep van 120 personen, maar in verband met de opvangproblemen in de AZC 's heeft Voorschoten op verzoek van het COA nog eens 80 personen extra ondergebracht. De statushouders zijn overwegend afkomstig uit Syrië en Afghanistan. Voor circa 10 tot 18 van hen zal permanente huisvesting in Voorschoten worden gezocht. De anderen zullen begin volgend jaar doorreizen naar een andere meer permanente locatie elders.

Trots op deze resultaten

Al met al is een prestatie van formaat neergezet door de gemeente Voorschoten en haar medewerkers, in samenwerking met een grote groep vrijwilligers, kerken, organisaties als Vluchtelingenwerk en Voorschoten voor elkaar, scholen, kerken, ondernemers en gulle gevers van inzamelingsacties. Voorwaar een prestatie ook om trots op te zijn en wat uw redacteur betreft ook een prestatie om over te praten. Zeker niet alleen om de uitzonderlijkheid te benadrukken maar juist om te laten horen dat het (meestal) wél kan, vluchtelingen opvangen.

Waarvan akte.

Komt er nog een nieuw cultureel centrum?

Auteur: Fons Lemmens

In 2017 is besloten het Cultureel Centrum aan de Prinses Marijkelaan te sluiten. Dat had toen te maken met de noodzaak om te bezuinigen. De gemeente stond onder financieel toezicht van de provincie en moest bezuinigingsmaatregelen nemen.

In 2018 trad een nieuwe coalitie aan van VVD, D66 en GroenLinks. Die beloofde het Cultureel Centrum en de bibliotheek te integreren. Aan de Wijngaardenlaan zou dan d.m.v. een verbouwing een theaterzaal voor film, concerten en theater samen met de bieb in één gebouw worden ondergebracht. Dat is de multifunctionele accommodatie (MFA) gaan heten. In de raadsvergadering van 10 december 2020 deed het college daartoe een voorstel. Intussen waren er in het dorp ook stemmen opgegaan om een andere variant te realiseren, nl. op de plek van de Kruispuntkerk. Die oplossing werd door het college onhaalbaar gevonden. Het voorstel van het college werd aangenomen met steun van de coalitiepartijen. De VVD-woordvoerder zei in die vergadering desgevraagd, dat hij uiteraard voorstander is van versterking van het dorpscentrum, maar dat dat ook heel goed kon op een andere manier dan met de variant op de plaats van de Kruispuntkerk.

Een jaar later, november 2021, legde het college een meer uitgewerkt voorstel met de financiële consequenties voor aan de raad. Het college benadrukte o.m. dat afzien van de MFA geen optie is; dat zou er immers toe leiden dat de huidige gebruikers van het Cultureel Centrum in de kou zouden komen te staan. Deze keer echter wezen niet alleen de oppositiepartijen, maar ook coalitiepartij VVD het voorstel af. Zij zorgden er voor, dat het voorstel werd aangehouden. Er moest eerst meer zicht komen op het totaal aan toekomstige investeringen, de prioriteiten daarin en de timing.

Vervolgens trad in 2022, na de verkiezingen, een nieuwe coalitie aan van VVD, CDA en Voorschoten Lokaal (VL). In het coalitieakkoord staat o.m. de volgende passage: "We willen dit jaar nog een besluit nemen over de wijze waarop we de bibliotheek gaan verbouwen tot een bibliotheek met een culturele functie. De inzet is dat de verbouwkosten niet

meer bedragen dan de nu gereserveerde kosten (ongeveer 5,2 miljoen)". Deze insteek viel in goede aarde bij de oppositiepartijen. Zij schreven in hun Progressief Akkoord: "We onderschrijven . . . de wens van de coalitie om alsnog bij de bibliotheek op de Wijngaardenlaan faciliteiten voor cultuur te organiseren en zullen het college steunen om die plannen zo spoedig mogelijk te realiseren".

Maar het mocht niet zo zijn. In november stuurde het college een advies aan de raad om af te zien van de verbouwing en uitbreiding van de bibliotheek. Het college voorziet, dat een keuze voor deze oplossing vanaf 2026 tot tekorten zal leiden op de gemeentebegroting. De kosten zijn te hoog en er zijn te veel risico's en onzekerheden; ook is er nog geen visie op de ontwikkeling van het centrum. De coalitiepartijen gingen mee in deze gedachtegang, dus voorlopig gaat het allemaal niet door. Het Cultureel Centrum blijft voorshands open.

Terugblikkend op deze gang van zaken vallen een paar dingen op.

1. Ik snap dat er financiële problemen zijn, maar er wordt niet gekozen voor het oplossen van die problemen, maar voor het dan maar afzien van de MFA. Wat het nu gaat worden weet niemand, en de al jaren bestaande onzekerheid voor de bibliotheek en de

culturele sector duurt voort. Voor hoe lang? Wie zal het zeggen.

2. De MFA is nu afgeblazen door de coalitiepartijen, die de afgelopen jaren altijd al tegen deze oplossing waren. Ook de VVD. Deze partij heeft zich weliswaar tot drie maal toe, in 2018 en 2020 en in het huidige coalitieakkoord, gecommitteerd aan een oplossing aan de Wijngaardenlaan. Maar dat commitment had in de praktijk geen betekenis.

3. Het besluit om het Cultureel Centrum te sluiten is vijf jaar na dato nog steeds niet uitgevoerd. Een besluit over zo'n belangrijk onderwerp niet uitvoeren kan eigenlijk niet. Achteraf bezien had dat besluit beter niet genomen kunnen worden. We willen er in het dorp gewoon niet aan.

4. Als ik in mijn koffiedik kijk, zie ik geen MFA in Voorschoten verrijzen. Als er na zoveel jaren praten nog niets gerealiseerd is, is het plan blijkbaar niet levensvatbaar. Jammer maar helaas.

Klimaatbewust gedrag; hoe krijg je mensen zover?

Auteur: Astrid Cortel

Besef van urgentie

Wat de wetenschap ons al een poosje onomstotelijk laat zien, wordt intussen in brede kring onderkend: de toestand van het klimaat is zorgwekkend en vraagt om actie. Om de in 2015 in Parijs afgesproken klimaatakkoorden na te komen moet het klimaatbeleid vijf keer zo ambitieus (World Meteorological Organization, 2019). Inmiddels is ook 92% van de Europeanen het er over eens dat bijvoorbeeld broeikasemissies moeten worden beperkt (Europese Commissie 2019). Niettemin blijft grootschalige gedragsverandering uit en geeft ook de laatste klimaattop weinig reden voor optimisme.

Psychologische afstand

Het uitblijven van gedragsverandering kan vanuit sociaal psychologisch perspectief op verschillende manieren worden verklaard. In de basis kunnen mensen zich vrij goed aanpassen aan hun omstandigheden. Als mensen rook ruiken, vuur zien en hitte voelen dan brengen ze zich instinctief in veiligheid. Echter, de dreiging van de opwarming van de aarde is weliswaar reëel, maar abstract en niet gemakkelijk voelbaar. Veel mensen zien en voelen de consequenties (nog) niet, niet nu, niet hier en niet bij henzelf. Zuid-Azië waar dit jaar grote

overstromingen waren, is als het om het klimaat gaat, ver weg. Deze psychologische afstand verlaagt de motivatie van mensen om actie te ondernemen.

Vormen van betrokkenheid

Betrokkenheid bij het klimaat kan er verschillend uitzien. Meest zichtbaar in de publieke ruimte is klimaatactivisme bijvoorbeeld met protestacties. Minder zichtbaar maar wel belangrijk is non-activistisch gedrag in de publieke sfeer, zoals het tekenen van pro-klimaatpetities, het steunen van klimaatorganisaties of het ondersteunen van klimaatbeleid door het stemmen op een groene partij. Op lokaal niveau kan een gemeenschap betrokkenheid laten zien door bv het vergroenen van de eigen leefomgeving of het opruimen van zwerfafval. Meest directe invloed wordt uitgeoefend door gedrag in de privésfeer; gedrag als consument door het (niet) kopen, (wel) onderhouden en gebruiken van spullen en diensten. Betrokkenheid van bedrijven kan zichtbaar worden door het maken van duurzame keuzes in de bedrijfsvoering (gebruik van energie en materialen) en het aanwenden van invloed op leveranciers en klanten om te verduurzamen.

Wat zet aan tot actie, bevordert actie?

1. *Maak duurzaam gedrag de standaard.*

Over het algemeen geldt voor alle klimaatrelevante actie: mensen moeten voldoende gemotiveerd zijn, de capaciteit hebben om dit te doen en hiervoor gelegenheid krijgen (Michie et al., 2018).

Gelegenheid gaat over de mate waarin de fysieke en sociale omgeving het uitvoeren van het gedrag stimuleert of belemmert (keuzearchitectuur).

Milieuvriendelijke keuzes vragen vrijwel altijd om een extra investering in geld, tijd en of moeite. Om duurzaam gedrag te stimuleren maar ook te faciliteren helpt het om dit gedrag te presenteren als “de standaard”, terwijl er toch keuzemogelijkheden blijven. Een goed voorbeeld hiervan is het concept ‘Carnivoor? Geef het door!’ bedacht door Prof. Henriette Prast. In dit concept dat bij meerdere overheidsinstellingen is doorgevoerd, is vegetarisch eten de norm waarbij de keuze voor vlees of vis blijft bestaan. Wie vlees of vis wil eten wordt gevraagd dit aan te geven. In onderzoek is vastgesteld dat grofweg 80% kiest voor de standaard, de zgn. ‘stille keuze’. Redenen hiervoor zijn: 1.

Mensen denken dat de standaard wel het beste zal zijn, 2. Men wil gewoonlijk niet afwijken van wat anderen doen en 3. Van tevoren bedenken of je wilt afwijken kost een zekere moeite.

2. *Biedt heldere richtlijnen voor duurzaam gedrag (versterk capaciteit).*

Capaciteit gaat over fysieke en mentale persoonsgebonden factoren: beschikt men over de benodigde kennis, vaardigheden en het denkvermogen om het gedrag uit te voeren. Om bewust duurzamere keuzes te kunnen maken moeten mensen onder andere kennis hebben van wat duurzame opties en gedragingen zijn en hoe ze dit kunnen uitvoeren. Informatie daarover is niet altijd eenduidig. In de politiek is er bijvoorbeeld regelmatig discussie over duurzaam beleid (wel of geen biomassa, kernenergie etc.). Soms is kennis niet altijd beschikbaar, bijvoorbeeld wanneer bedrijven niet transparant zijn over de productie of herkomst van hun producten. Het is van belang dat in ieder geval vanuit de overheid (centraal en lokaal) heldere communicatie plaats

vindt over gewenste gedragsregels. Een intussen beproefde werkwijze bij de Coronapandemie. Positief voorbeeld op dit moment geeft Minister Rob Jetten met gedragsregels voor energiebesparing: thermostaat op 19 graden en maximaal 5 minuten douchen.

3. *Motivatie, maak duurzaam gedrag aantrekkelijk*

Zeker wanneer de gelegenheid en capaciteit die mensen ervaren voor klimaatbewust gedrag beperkt zijn, moeten mensen behoorlijk gemotiveerd zijn om zich toch voor het klimaat in de te zetten. Het simpelweg informeren over de ernst van de situatie en hoe die op te lossen is vaak onvoldoende effectief.

Motivatie kan vanuit zowel intrinsieke als extrinsieke waarden gedreven zijn. Bij intrinsieke motivatie gaat het om waarden. Mensen doen iets

omdat ze vinden dat het belangrijk is, of omdat het bij hen als persoon past. Dus in welke mate vind je het belangrijk en zinvol om milieuvriendelijk te leven. Extrinsieke motivatie komt vanuit externe bronnen en gaat om het streven naar beloning (of het vermijden van straf).

Mensen kiezen dan voor duurzame opties als die minstens zo voordelig, leuk en makkelijk zijn als de niet-duurzame optie. Om mensen te motiveren tot duurzaam gedrag is het belangrijk om aan te sluiten bij wat zij belangrijk vinden. Een gedifferentieerde aanpak is dus noodzakelijk.

Intrinsieke motivatie kan bijvoorbeeld worden versterkt door iemand te herinneren aan eerder duurzaam gedrag.

Extrinsieke motivatie door bijvoorbeeld het benadrukken van de financiële voordelen van duurzame maatregelen en uiteraard door het lonender maken van duurzaam gedrag.

4. *Kies voor de positieve benadering*

Zowel op basis van ervaring in de afgelopen jaren als in wetenschappelijk onderzoek is duidelijk geworden dat een

positieve benadering van klimaatgedrag beter werkt dan een negatieve. Prof. Linda Steg, omgevingspsycholoog aan de Universiteit Groningen en haar team doen onderzoek naar het gedrag van mensen ten aanzien van het milieu en zag dat positiviteit en vertrouwen een grotere rol spelen dan wellicht wordt verwacht.

Lang werd in overheids campagnes voortdurend benadrukt dat er te weinig werd gedaan en dat we volkomen de verkeerde kant opgaan met het klimaat. De burgers werden als het ware ‘toegesproken’ door de overheid. Een goed voorbeeld van hoe het ook anders kan is de recente campagne van de rijksoverheid “Iedereen doet wat”. Deze positief getoonzette campagne is gebaseerd op dit nieuwe inzicht dat is gebaseerd op het Gronings onderzoek dat is uitgevoerd in samenwerking met de rijksoverheid.

5. *Vertel het anderen*

Een andere belangrijke uitkomst van het Gronings onderzoek is dat mensen onderschatten hoeveel anderen om het milieu geven. Dat kan ertoe leiden dat ze in mindere mate duurzaam handelen. Dus als je mensen vertelt dat anderen duurzaamheid ook belangrijk vinden, zijn ze meer geneigd om zelf ook duurzaam te handelen. Dat is ook het geval als mensen werken in een bedrijf dat duurzaam gedrag belangrijk vindt. Mensen zien zichzelf als onderdeel van de organisatie en gaan dan meer doen voor het klimaat. Wat de groep doet en zegt heeft dus invloed op wat het individu doet. Die wetmatigheid geldt ook in groter verband. Hoe meer mensen actief zijn én hoe zichtbaarder dat is hoe meer mensen het vertrouwen hebben in elkaar en gaan geloven dat er verandering mogelijk is.

De Duurzaamheidstafel: de stand van zaken

Auteur: Michiel van Essen

Eind september stond er in de Voorschotense Krant een stuk over het plan om in Voorschoten “een Duurzaamheidstafel” te gaan starten. Interessant, vol nieuw elan en de politiek lijkt er voor gemotiveerd. Hoe zou het nu gaan, sinds die tijd is hier niets meer over in de publiciteit gekomen.

De zoekfunctie van de gemeentelijke website gaf aan “geen resultaten” te hebben bij het woord duurzaamheidstafel. Het is maar net welke prioriteit je er aan geeft om het fenomeen “bekend en bemind” te maken. Dan maar op naar de verantwoordelijk wethouder dhr. René Zoetemelk. Een week later was er tijd voor een gesprek, de wethouder werd vergezeld door “de Manager warmte ☺”.

In de wat chaotische binnenkomst, in het Bestuur gedeelte van het Gemeentehuis werd verhuisd en geschilderd, nam de wethouder meteen de leiding. Hij had op dat moment geen eigen kamer. Uiteindelijk zaten we met zijn 3-en in de Raadszaal en konden we rustig overleggen.

Gevraagd naar de stand van zaken stak René meteen van wal met dat er op dit moment gezocht wordt naar mensen die aan de duurzaamheidstafel willen deelnemen. De Gemeente heeft dus de regie. Hij is in gesprek geweest met een afvaardiging van Verenigingen Van Eigenaren uit Voorschoten en de Burgeralliantie. Zoekende naar “mensen die energie, kennis en kracht hebben om informatie uit te dragen”. Wat later zegt hij ook: alle inwoners van Voorschoten kunnen zich aanmelden en zou hij het liefst heel gevarieerde deelname willen hebben, onder andere ook jongeren! Meerdere keren in het gesprek kwam de bijeenkomst in de Krimwijk van de avond te voren ter sprake. Zowel wethouder als ambtenaar waren voelbaar enthousiast over die avond: qua (aantal) deelnemers en ook qua inhoud. René

was onder de indruk van wat bewoners daar al hebben gedaan aan energie besparende maatregelen. “ Het is een project waar de Gemeente ook van leert: hoe kunnen we het straks in andere wijken aanpakken”.

Gaat de Gemeente zelf ook investeren? Ik ga zelf sowieso bij die bijeenkomsten zitten. En in de begroting is €100.000,- gereserveerd voor Participatie, daar is de duurzaamheidstafel ook een onderdeel van. Er is dus geld voor onderdelen, publicaties kunnen via de gemeentelijke pagina in de Voorschotense Krant geplaatst worden. Kortom: er kan best veel. Dan komt hij ook terug op wat hij al eerder zei: met rendementsdenken kom je niet bij de doelstellingen die we met zijn allen moeten halen. “Bij de koop van een keuken kijk je ook niet wat het je oplevert, je investeert en dat kost wat”. Het woord terugverdientijd moet in deze discussie afgeschaft worden vindt hij, hoe moeilijk dat ook is. Er is een veel hoger doel: behoud van de leefbaarheid van onze planeet.

Het doel van de tafel is uiteindelijk uitwisseling van kennis, informatie.

“Mensen zijn onzeker, vragen zich af waar doe ik goed aan?” Dan is kennis een groot deel van het antwoord en kunnen mensen gemakkelijker gaan handelen. Je kan het ook het creëren van een denktank noemen. Als voorbeeld noemt hij dat er in de Krimwijk corporaties van 2 flats zijn die zeer goed bezig zijn met warmteopslag. Die weten veel, overdracht van die kennis kan zo waardevol zijn!

Wat zou je nog aan de lezer van dit stuk mee willen geven? René: er is veel informatie beschikbaar, heb je vragen mail dan naar duurzaam@voorschoten.nl

(de Gemeente wil ook graag de vragen weten!) en heeft de gemeente het antwoord niet: Duurzaam Bouwloket weet nog veel meer: <https://www.duurzaambouwloket.nl/gemeente/voorschoten>

En wil je je aanmelden voor een Duurzaamheidstafel? Mail duurzaam@voorschoten.nl

Al met al een bevlogen wethouder, nu hopen dat hij gesteund wordt door de rest van het College van B en W.

Burgerberaad: een directe vorm van democratie

Auteur: Erik Jansen

In het eerste nummer van *Impressie* van dit jaar besprak Fons Lemmens de Huizingalezing van David van Reybrouck die een pleidooi bevatte voor het *burgerberaad* als democratische aanvulling op het representatieve parlementaire stelsel. Eerder had David van Reybrouck al in zijn boekje *Tegen verkiezingen* gepleit voor loting als middel voor een betere vertegenwoordiging van de burgers. Recent heeft zijn partner Eva Rovers in *Nu is het aan ons* andermaal een staf gebroken voor het burgerberaad, met name om de onmacht van de politiek te doorbreken in de vele crises, die niet meer tot een oplossing komen. Ook GroenLinks wil experimenteren met deze vorm van directe democratie en heeft een “Ledenberaad” georganiseerd waarvan twee bijeenkomsten zijn geweest. Bij toeval ben ik daarvoor ingeloot en doe er graag verslag van. Onze filosofie leesclub besprak op 9 september jl. beide boekjes. Hierbij een korte samenvatting met dank aan de inbreng van de andere leden.

De politieke onmacht In *Tegen verkiezingen* analyseert David van Reybrouck het falen van het huidige democratische systeem: de teruglopende opkomst bij verkiezingen, de geringe vertegenwoordiging van de lager

opgeleiden in het parlement, de versplintering van het parlement in kleine partijtjes, het groeiend verlies aan vertrouwen in de overheid.

De politieke onmacht uit zich in faalangst bij partijen om deel te nemen aan coalities, in langdurige formatiebesprekingen, het dichttimmeren van het regeringsakkoord om punten veilig te stellen uit de vrees voor een electorale afstraffing na het regeren, en een focus op de korte termijn. Dit alles nog eens opgeklopt door de hijgerigheid van de media, de enorme aandacht voor de waan van de dag, en voor de poppetjes in plaats van voor de inhoud.

David van Reybrouck wil teruggrijpen op een methode die in Athene en later in de Italiaanse stadstaten zoals Florence en Venetië werd gehanteerd: het kiezen van een volksvertegenwoordiging door loting. Dan hoeven de gekozen vertegenwoordigers niet bekommerd te zijn om hun herverkiezing, want ze worden gewoon vervangen. Loting

was oorspronkelijk de meest democratische methode en de vorm die we nu kennen, representatie door verkiezingen, gold vroeger als een vorm van electieve aristocratie.

Eva Rovers herneemt deze discussie in haar boekje *Nu is het aan ons*. Zij focust met name op het falen van de politiek om lastige onderwerpen met een lange looptijd tot een oplossing te brengen: het klimaat, woning- en wegebouw, immigratie en integratie, en de armoedeproblematiek. Voor al die problemen geldt dat plannen gemaakt op de Haagse tekentafels niet zullen werken als ze van boven over de bevolking worden uitgestort. Zeker als die plannen worden vergezeld van een vorm van burgerparticipatie waar al bij voorbaat vaststaat wat de conclusies zijn. Dan kun je wachten op verzet tegen windmolens, biomassacentrales, AZC's, het aanwijzen van bouwlocaties, en het kappen van bomen. Ook als de overheid het gesprek met de burgers wél open en eerlijk ingaat, dan laat de burger het vaak afweten, of maakt de burger gebruik van die ene gelegenheid – dat de overheid nu eens iets van hém wil (instemming met een AZC of met windmolens) – door zijn algehele onvrede over alles te laten blijken.

Burgerberaad

De vorm die zij – net als David van Reybrouck – voorstelt is het

burgerberaad met 100 tot 500 deelnemers die met gewogen loting worden gekozen om een goede afspiegeling te krijgen van de bevolking, dus een goede balans tussen jong en oud, hoger en lager opgeleid, randstad en provincie. De deelnemers vertegenwoordigen geen partijen, bedrijven of maatschappelijke instellingen. Deze groep mensen komt een aantal weekenden bij elkaar en krijgt een uitgebreide introductie van deskundigen en kan daarbij zelf ook vragen stellen. Na uitgebreide deliberatie worden er conclusies getrokken.

Zij bespreekt een aantal voorbeelden waar het proces goed werkte en ook enkele voorbeelden waar het resultaat teleurstelde. Het bekendste van dit laatste is het 'Convention Citoyenne pour le Climat' die Macron startte in 2019 in antwoord op het 'gele hesjes' protest. Het leverde 149 aanbevelingen op waar een ruime meerderheid van de Franse bevolking zich goed in kon vinden. Twee maatregelen werden door Macron echter al meteen afgevoerd: een 4% toeslag op de dividendbelasting om de energietransitie te financieren en verlaging van de maximumsnelheid op de snelwegen naar 110 km/uur. De overige suggesties zijn doorverwezen naar het parlement waar tot op heden een 70 aanbevelingen al of niet in verzwakte vorm zijn overgenomen.

Met de overige 79 aanbevelingen is nog niet veel gedaan. Het gros van de aanbevelingen is niet opzienbarend en kwam al vaker langs. Helaas ontbraken voorstellen die de consumptievrijheid (bv. vlees) zouden beperken. Met juist wat minder vrijblijvende maatregelen had het burgerberaad zijn relevantie wat beter kunnen tonen.

Nadelen

Eva Rovers behandelt helaas niet de nadelen van het burgerberaad zélf, zoals dat de politiek zich op het onderhavige onderwerp even stil moet houden. Dus een pacificatie voor een jaar of zo. Dat heeft wel geholpen om de ‘gele hesjes’ te ontmoedigen, maar het staat haaks op het continue karakter van het politieke proces. Partijen die zich profileren op het klimaat of dierenwelzijn, zouden zich dan een tijdje gedeisd moeten houden. Ook de uitkomst van een burgerberaad veronderstelt, net als met een referendum, dat het resultaat voor een aantal jaren vastligt, zoals met de Brexit of de onafhankelijkheid van Schotland. Je kunt niet ieder jaar een burgerberaad of referendum houden over hetzelfde onderwerp. Dus als er niets uitkomt moet je wel voor jaren op je handen zitten.

Verder wordt het aspect van macht genegeerd. Je kunt met 90 van de 100 mensen besluiten dat de klimaatmaatregelen betaald moeten worden met een vermogensheffing, maar dat zal een loos gebaar zijn. Het

blijkt al moeilijk om een spaartax in te voeren. Evenzo zal een burgerberaad over de toekomst van de veeteelt met als uitkomst dat de veestapel gehalveerd moet worden en dat 20% van de landerijen ter beschikking moet komen van natuur, niet werken. Dat zal niet geaccepteerd worden door de boeren. Dialoog is mooi, maar politiek is een machtsspel. Het beste voorbeeld van een burgerberaad is de General Assembly van de Verenigde Naties. Een prachtig forum om Poetin een halt toe te roepen, maar helaas zonder macht en dus volledig ineffectief.

GL Ledenberaad

GroenLinks wil ook met het burgerberaad experimenteren en heeft een ledenberaad geformeerd. Voor dit ledenberaad zijn 100 leden via loting gekozen uit het ledenbestand van GL. Al bij het begin van de eerste bijeenkomst begin juni bleken de witgrijze mannen zwaar over vertegenwoordigd, blijkbaar een afspiegeling van het ledenbestand. Als thema voor de eerste bijeenkomst was gekozen voor het dilemma “beweging versus partij”. De helft van de deelnemers was actief in raad en commissie werk. De andere helft was passief lid en alleen geïnteresseerd in inhoudelijke discussies. De discussie concentreerde zich op de vraag hoe we met ons gedachtengoed meer burgers buiten onze eigen bubbel kunnen bereiken.

Op zich een prangende vraag gezien de geringe omvang van de partij en de vergrijzing. Dit thema komt nog een keer terug op de derde bijeenkomst in januari. De tweede bijeenkomst begin november ging over de samenwerking GroenLinks en PvdA. Zie een korte video-impressie op de landelijke GL-website (zoeken met “beraad”).

In april wordt een nieuw ledenberaad samengesteld, na verwachting met een meer gewogen loting om de jongere leden beter zichtbaar te maken.

Conclusie

Een burgerberaad is zeker een goede vorm van deliberatie, voor het agenderen en bespreken van een belangrijk thema, en voor het via de media breed laten doorklinken in de samenleving. Als vervanging van de parlementaire besluitvorming met vooraf toegezegde beslissingsbevoegdheid is het denk ik ongeschikt en misschien zelfs onwenselijk.

Als u liever de digitale versie van Impressie ontvangt

Als u liever de digitale versie van de Impressie ontvangt, laat het weten aan het redactieadres, dan komt u op de lijst met de mensen die hem digitaal(en daarmee in kleur) ontvangen. Redactieadres: michiel@glvs.nl

“Prioriteit geven aan jongeren die de meest complexe problemen hebben”

Interview met Lisa Westerveld over de jeugdzorg

Auteur: Paul 't Lam

Enige tijd geleden heeft de huidige staatssecretaris verantwoordelijk voor jeugdzorg, Maarten van Ooijen, min of meer de stekker uit één van de kroonjuwelen van Rutte II, de decentralisatie van de jeugdzorg, getrokken. Zonder het letterlijk te zeggen, concludeert hij dat deze decentralisatie is mislukt. De geregisseerde marktwerking heeft een wildgroei aan zorgaanbieders opgeleverd; vooral in de lucratieve lichte zorg.

Iedereen is het eens dat er iets moet gebeuren, maar er wordt vooral gepraat, er gebeurt weinig. Zeer recentelijk werd duidelijk dat niet alleen de jeugdhulpverleners en jeugdbeschermers, maar ook groot deel van de Tweede Kamer haar geduld aan het verliezen is.

Hoe gaan we de jeugdzorg dan wel organiseren? En is de voorgestelde herziening van de jeugdzorg wel de juiste route?

Van de zomer interviewde ik Lisa Westerveld, Tweede Kamerlid voor GroenLinks over de jeugdzorg. Lisa is na de laatste verkiezingen voor de Tweede Kamer woordvoerder voor GroenLinks op zo'n beetje alle beleidsterreinen van het Ministerie van OC&W en een groot deel van het ministerie van VWS. Ze deed al langer de jeugdzorg, maar heeft nu ook maatschappelijke opvang, de GGZ, Corona, ouderen en gehandicaptenzorg onder haar hoede. Jeugdzorg was en is één van haar focuspunten.

Insteek van het interview was om ook de kwaliteit van de jeugdzorg te belichten. De financiële problemen die

de jeugdzorg voor gemeenten opleveren, voeren de boventoon bij de lokale discussies, maar de zorgen over de kwaliteit van de geleverde zorg is minstens zo belangrijk, al was het maar omdat een beroerde kwaliteit op termijn tot extra jeugdzorg en dus extra financiële kosten voor gemeenten gaat leiden.

Over de kwaliteit van de jeugdzorg gaat het in de gemeenteraad niet zo vaak. Financiële discussies voeren de boventoon. Wat zou een gemeente moeten doen om te zorgen dat de kwaliteit van de jeugdzorg adequaat is en blijft?

Lisa: “Gemeenten zijn zo druk met de financiën dat er soms ook niet goed zicht is op de kwaliteit, zicht op het aantal jongeren dat jeugdzorg krijgt. En zicht hebben op welke organisaties er eigenlijk binnen je eigen gemeente actief zijn. Hoe staat het met de kwaliteit van die organisaties en hun financiële stabiliteit. Hoe het staat met de aanbestedingen, hoe die lopen. Dat lijkt heel relevant om daar onze verbeterruimte te hebben. Hoewel dat ook een enorme klus is om goed uit te zoeken. Probleem daarbij is dat hoe meer je wil controleren, hoe meer geld er ook gaat naar coördinatiekosten, en hoe minder geld er gaat naar mensen die hulp geven. Ik vind dat best wel ongemakkelijk.”

Zicht op de jeugdzorg is ook van belang gelet op de wachtlijsten. Die

worden namelijk, vooral bij gespecialiseerde zorg, langer en langer. Wat is er nodig om de wachtlijsten in de GGZ weg te werken?

“Wat mij betreft begint dat bij het zorgen dat mensen die in de sector werken dat zij dat met plezier kunnen doen en het werk ook aan blijven kunnen. En natuurlijk ontstaan ook wel wachtlijsten omdat organisaties toch niet de juiste hulp kunnen bieden aan jongeren. Ik merk dat Nederland op het gebied van gewoon kennis hebben, hoe zorgen we er nou voor dat we de jongeren met medisch complexe problemen helpen, dat we dat niet goed op orde hebben. Het leidt er soms toe dat iemand, die bijvoorbeeld een trauma behandeling nodig heeft, op een wachtlijst terecht komt. En dan gaat het echt niet beter als je op een wachtlijst staat. Daar komen soms problemen bij. Zoveel jongeren die zichzelf snijden of een eetstoornis ontwikkelen. Dat komt vaak voor. Dus door het systeem van wachtlijsten worden problemen bij veel jongeren complexer. Op het moment dat ze eindelijk een intake kunnen hebben bij een organisatie, dan is vaak die organisatie ook niet meer voldoende toegerust omdat er allerlei problemen bij zijn gekomen. Op de manier zoals we het nu hebben geregeld is dat dus wel een uitkomst, als je het mij vraagt.”

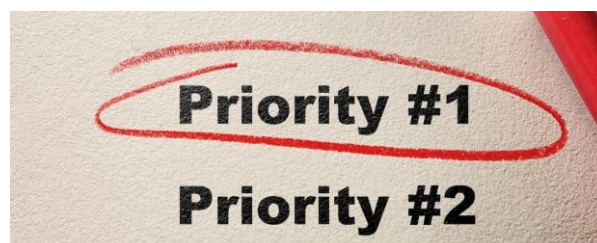
“Een mindere periode in je leven moeten we soms ook accepteren”

Steeds vaker wordt er gesproken over normaliseren, het zorgen dat je als gemeente niet bij elke hulpvraag van een gezin of jongere meteen overgaat tot het verstrekken van hulp. Moeten we over die hulpvraag kritischer zijn?

“De enorm gestegen vraag naar jeugdhulp van de laatste jaren is vooral de hulp aan jongeren met, zeg maar lichtere problemen. We zijn in Nederland behoorlijk goed om deze groep te helpen. Dat heeft deels te maken met de financiering en ook wel dat je jongeren met lichte problemen, gewoon wat makkelijker kan helpen. Het gevolg daarvan is dus wel dat juist de jongeren met de meest zware problematiek vaak niet geholpen worden. Dat leidt ook wel tot de vraag wat is jeugdhulp, welke jongeren moet je wel helpen, en bij welke jongeren zeg je, dit hoort gewoon bij je opvoeding, dat je af en toe problemen hebt. Daarmee zeg ik helemaal niet dat ik vind dat jongeren niet geholpen moeten worden als ze problemen hebben. We mogen ons wel even de vraag stellen, hoe kan het nou dat die instroom zo enorm stijgt? Als je nou kijkt naar bestaande analyses dan wordt ook wel duidelijk dat vooral de jongeren met de wat meer mondige ouders sneller geholpen worden dan andere jongeren en dat vind ik wel een probleem.

Sommige problemen horen gewoon bij opgroeien en soms loopt iemand

vast op school. Moet je dan meteen jeugdhulp inschakelen of hoort dat er bij? Er kan een periode zijn dat het wat minder goed gaat op school. Dat moeten we dat kunnen accepteren. Dus ik denk zeker dat we daar, af en toe ook even een beetje relaxter mogen kijken bij jongeren. Ik ben zelf ook een jaar blijven zitten op de middelbare school, toen het ook niet zo goed ging, Ja, dat hoort er gewoon bij. Laten we daar niet al te moeilijk over doen. Laten we ook niet jongeren onnodig stress bezorgen door te doen alsof dat soort dingen niet kunnen.

In ieder geval zou ik er heel erg voor zijn dat we echt prioriteit geven aan jongeren die de meest complexe problemen hebben, die moeten echt geholpen worden. We moeten weer echt als samenleving ervoor zorgen dat we sommige wat lichtere problemen gewoon accepteren. Dat dat erbij hoort en niet meteen naar jeugdhulp verwijzen, als je soms even niet goed in je vel zit.”

Eén van de mogelijke maatregelen om tot besparing in de jeugdzorg te komen, is het invoeren van een eigen bijdrage. Het kabinet overweegt deze maatregel nog steeds als onderdeel van de geplande bezuinigingen op de jeugdzorg. Slim?

“De eigen bijdrage, daar zijn we niet voor. Dat heeft er mee te maken dat we ook op geen enkele manier, nergens, vragen aan jongeren om een eigen bijdrage. En dan zou ik het heel gek vinden, dat je dat in één keer bij jeugdhulp wel doet. Dus volgens mij moet je kijken naar inhoudelijke gronden om iemand wel of niet jeugdhulp te geven, en kan een eigen bijdrage drempelverhogend werken. Bovendien doen we dat dus nergens, als het gaat over de jeugd. We zouden dat bij jeugdhulp dus ook niet moeten doen.”

“Ik ben er heel erg voor dat je er veel meer voor zorgt dat er een landelijk goede regierol is.”

Het huidige systeem voor de jeugdzorg piept en kraakt, als het al niet door de hoeven is gezakt. Een vraag naar de houdbaarheid van dat systeem voelt overbodig.

Interessanter is dan de vraag wat nu? Zou de landelijke overheid hier niet toch meer een rol moeten pakken, zeker als het gaat om kinderen die complexe problemen hebben en gespecialiseerde begeleiding nodig hebben?

“Die scheidslijn tussen complexe en lichtere zorg is vaak niet zo eenvoudig. Veel van de zorg in huis kan prima via gemeenten, want jullie weten veel beter waar de gezinnen zijn dan dat wij dat landelijk weten. Maar je kunt je ook wel afvragen als kinderen die zo met zichzelf in de knel zitten dat hun leven daardoor in

gevaar komt, of je dat wel bij gemeenten moet beleggen. Ik ben er heel erg voor dat je er veel meer voor zorgt dat er een landelijk goede regierol is. Zodat er ook genoeg plekken zijn als het even helemaal niet goed gaat met het kind, zodat het kind de juiste hulp krijgt. Een andere reden waarom dat landelijk beter te coördineren is, is omdat er niet in elke gemeente kinderen zijn die zulke complexe problemen hebben. Dus hebben gemeenten soms ook gewoon niet genoeg complexe zorg ingekocht. Dat snap ik heel goed, omdat het moeilijk te voorspellen is met welke complexe problematiek je te maken gaat krijgen. Het is dus prima om gezinshulp te beleggen bij gemeenten. Bij complexe situaties, als bijvoorbeeld het leven van kinderen in gevaar komt, moet dit via specialisten worden aangepakt, en dan moet je dit landelijk oppakken!”

“De bezuinigingsopdracht, ja die is totaal in de soep gelopen”

“Het jeugdzorgsysteem is onnodig complex, het loopt echt overal vast”

Dat betekent dan een aanpassing van het systeem? Dus met het lostrekken van dit deel van de jeugdzorg?

“Ja, ben ik met je eens. Ik denk als we alles totaal overhoop gaan gooien, dan hebben we ook straks een generatie jongeren die daar niet zo goed vanaf komt. De regering heeft tot de conclusie mogen komen dat het systeem onnodig complex is, dat het

echt overal vastloopt. Tegelijkertijd is een nieuwe discussie over het stelsel ook wel weer tricky omdat we dan het risico lopen dat we de komende jaren bakkeleien over hoe het stelsel er precies uit moet zien. Terwijl het natuurlijk gewoon gaat over die hulp aan jongeren die nodig is. Dat vind ik het grote risico van beginnen over een stelselwijziging. Ik ben er voor dat we heel goed kijken naar welke vorm van hulp er wel of niet moet worden georganiseerd, en op welk niveau. Dat is nu allemaal met die decentralisatie op één hoop gegooid, bovendien met een bezuiniging daar bovenop. Dan krijg je dus dat allemaal gemeenten het wiel uitvinden. En de bezuinigingsopdracht, ja die is totaal in de soep gelopen. Volgens mij

kunnen we die conclusie wel trekken, na een paar jaar. Het gaat nu op teveel plekken niet goed, waardoor juist die jongeren met de meest complexe hulpvraag massaal buiten de boot vallen. Daar moeten we op de kortere termijn ook een antwoord voor hebben. Dan kan het natuurlijk gewoon helpen dat gemeenten op de korte termijn in ieder geval extra geld krijgen. Ik hoop dat dat extra geld er ook voor gaat zorgen dat we niet nog jaren moeten wachten totdat er een oplossing is, want dat is voor mij een beetje mijn angstscenario.”

“Ik vind het dus echt niet uit te leggen dat er gewoon nog echt slachtoffers gaan vallen omdat we de hulp niet goed op orde hebben”

Is geen nieuws ook nieuws?

Auteur: Linda van der Zwaan

Sinds september wonen er 200 statushouder en nareizigers in het Van der Valk Hotel die in principe tot 1 februari 2023 blijven. Opvallend is de grote stilte rondom onze nieuwe tijdelijke dorpsbewoners. Niet in de commissie Mens&Samenleving als agendapunt, niet in de media, geen protesten, niks. Maar eigenlijk is dat ook goed nieuws, nietwaar?

Het is geen onbekend verschijnsel in de media: protesten bij de komst van statushouders. Een rondje op het internet laat zien dat in 2022 meerdere protesten waren in gemeenten die statushouders tijdelijk toelieten (Emmen, Hoogvliet, Overveen, Oss). Toen in 2015 in Voorschoten 120 vluchtelingen werden opgevangen in sporthal de Vliethorst was er wel enig protest te horen. Een handjevol mensen stond midden in de nacht buiten te protesteren - bijna gemoedelijk naast de Voorschotenaren die hen juist verwelkomden. Wellicht dat de locatie van invloed is, het hotel ligt immers aan de rand van Voorschoten dus voor veel mensen buiten het zicht. En misschien is het verschil dat het nu gaat om statushouders: mensen die in Nederland minimaal vijf jaar mogen blijven en dus ook mogen werken. Uit een studie van het CBS dit jaar blijkt dat na vijf jaar 42 procent van alle 18 - 65 jarige statushouders een baan heeft

(72% van de totale bevolking heeft een baan). Een groot deel van 'onze' statushouders werkt overdag (in de regio of bij Van der Valk). Zij zullen zodra een andere gemeente een woning beschikbaar heeft, vertrekken naar die gemeente.

In de lijst van ingekomen stukken aan de gemeenteraad vond ik één kritische brief van een inwoner. Het gaat om de zogeheten Wet HAR: Wet Hotel en Arrangementen Regel. In deze HAR wet krijgen Gemeenten van het COA een bedrag dat daarnaast voorziet in de kosten van eten en begeleiding voor zes maanden. De schrijver van de brief citeert een artikel in de Volkskrant: *Gemeenten zijn huiverig van de HAR gebruik te maken omdat de geldstroom van het COA na de zes maanden stopt en ze zelf verantwoordelijk zijn voor de statushouders. Door de krapte op de woningmarkt is het niet altijd zeker dat er na zes maanden passende woonruimte beschikbaar is', zegt een woordvoerder van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). 'Daardoor zijn de risico's voor sommige gemeenten te groot.'* De schrijver vraagt "of het College de Raad geïnformeerd over deze consequenties van de HAR regeling in

de context van de plaatsing van de Statushouders in van der Valk?”. Ik heb geen antwoord kunnen vinden op de site van Gemeente Voorschoten.

Ik ga ten rade bij raadslid Paul 't Lam en hij beaamt dat het inderdaad nog stil is rondom de statushouders. Volgens hem komt het omdat niet de gemeente maar het COA of de toekomstige gemeente verantwoordelijk zijn. Zelfs als de statushouders langer dan de afgesproken zes maanden in het hotel zullen verblijven - vanwege woningtekorten - zal de financiële oplossing niet door gemeente Voorschoten maar vanuit door de landelijke overheid worden gezocht.

Alle zaken die geregeld kunnen worden, zoals een BSN-nummer (= verantwoordelijkheid van het COA), taal cursus of inburgeringscursus (= verantwoordelijkheid van de toekomstige gemeente) vallen niet onder gemeente Voorschoten. Alleen het onderwijs voor minderjarige statushouders is wel een verantwoordelijkheid van gemeente Voorschoten en dat lijkt vooralsnog opgelost te zijn, in ieder geval voor de Oekraïense kinderen schijnt een oplossing te zijn gevonden. In hoeverre er kinderen uit andere landen wachten op onderwijs is niet bekend.

Een leuk succesverhaal, zo vertelt Paul, is dat hij en Albert via het Taalhuis hebben geregeld dat er nu taallessen worden gegeven in het hotel. Twee avonden in de week krijgt een groepje statushouders Nederlands, op initiatief van een bewoner die contact heeft gelegd met Albert. Niemand neemt op als ik het telefoonnummer van de COA-locatie bel, de hele week blijf ik het tevergeefs proberen. Misschien wel een goed teken, kennelijk vertrouwen zij er ook op dat het wel goed gaat.

Agenda voor leden

januari	15	15.30 - 17.30 uur	nieuwjaarsreceptie	Vliethuis, Prof. Einsteinlaan 2F
Februari/ maart	Nog niet bekend		Algemene Leden Vergadering	

Mail

Wij sturen ongeveer één keer per maand een mail naar onze leden.

Dit is dan een uitnodiging voor een lokale activiteit of bijvoorbeeld informatie over ontwikkelingen die wij graag met de leden delen.

App

Ontvang je liever sneller informatie en wil je ook iets breder geïnformeerd worden dan kun je je aanmelden voor de Groenlinks app. Dat kan bij Marijke@glvs.nl met opgave van je telefoonnummer.

Als je geen mails krijgt van GroenLinks Voorschoten...

Als je geen mails van ons krijgt dan heb je misschien je mailadres niet opgegeven of er zit een fout in je vermelding in de landelijke administratie.

Wij kunnen je niet bereiken via de mail.

Je kunt hier alleen zelf verandering in aanbrengen.

Dat kun je doen via www.groenlinks.nl en dan inloggen via 'mijn groenlinks'. Daar kun je je mailadres controleren, veranderen en aangeven of je mails wilt ontvangen.

Ik proost op een haat-, oorlog-, corona-, stikstofoverlast- en woningnood-vrij 2023

